

Kazanç vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesine ve Bina vergisi kanununa bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, Maliye, Bütçe ve Millî Eğitim Komisyonları raporları (1/293)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-171 6/1630

14 . VI . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reislğine

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesi ve aynı kanunla 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa birer muvakkat madde eklenmesi hakkında Maarif Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 29 . V . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesine ve aynı kanunla 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun lâyihasının mucip sebepleri

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanunu, hususi okulların vergi muafiyetinden faydalanabilmeleri için bu okulların «Resmi talimatname ve müfredat programlarını aynen tatbik etmeleri» ni şart koşmuş bulunmaktadır.

1837 sayılı Bina Vergisi Kanunu ise muafiyetten istifade etmek için «Umumi maarife hâdim» olmayı yeter görmüştür.

Aynı mahiyette bulunan müesseselerin iki vergi bakımından ayrı ayrı ölçülerle mütalâa edilmesi ve umumi maarife hizmet eden, Devlet teftiş ve murakabesine tâbi bulunan, program ve talimatnameleri Maarif Vekilligince tetkik ve kabul edilmiş olan bir kısım okulların yalnız resmi program ve talimatnameleri takip etmedikleri için ayrı muameleye tâbi tutulmaları doğru bulunmadığından her iki vergi konusunda aynı ölçüyü kullanmak üzere, 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin 14 ncü fıkrasının 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin beşinci fıkrasındaki esasa göre değiştirilmesi maksadiyle ilişik kanun lâyihası tanzim ve teklif olunmuştur. Şu kadar ki hususi bir ilkokulun umumi maarife hâdim sayılabilmesi için, mecburi öğretim çağındaki her Türk çocuğunun yapmakla mükellef bulunduğu ilköğretim ana çizgilerini gösteren Devlet ilkokul programını esas itibarıyla tatbik etmesi şart tutulacaktır.

Lâyihanın muvakkat maddeleri de türlü sebeplerle bugüne kadar tahsil edilememiş bulunan ve mühim bir yekûn teşkil etmiyen kazanç ve bina vergileri bakryelerinin terkinin suretiyle bu vergileri ödeyemedikleri Hükümetçe kabul edilen bir kısım umumi maarife hâdim müesseseleri himaye gayesini istihdaf etmektedir.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/293
Karar No. 42

7 . VIII . 1944

Yüksek Reisliğe

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin 14 ncu fıkrasının değiştirilmesi ve aynı kanunla 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa birer muvakkat madde eklenmesi hakkında Maarif Vekilligince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince 29 . V . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Maarif Vekilinin ve Maliye Vekilligi mümessilinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan müzakere sonunda :

Hükümetçe teklif edilen kanun, lâyihasında, umumi maarife hizmet ettiği takdirde kazanç vergisinden istisnası istenen okulların bu vergiden istisnasında bir mahzur görülmemiş ve ancak, umumi maarife hizmet kıstasının ne olabileceği üzerinde durulmuş olduğundan, birinci maddede adı geçen okulların umumi maarife hizmet etmekte olup olmadıklarının daha yakından murakabesini sağlayan bir ifade kullanılmasının muvafık olacağı neticesine varılmış ve birinci maddeye «tedris programlarıyla talimatnameleri Maarif Vekilligince kabul edilen» ibaresi eklenmiştir.

1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin beşinci fıkrasındaki esasa göre değiştirilmekte olmasına nazaran, kazanç vergisinden istisnası istenen bu okulların henüz tahsil

edilmemiş bulunan kazanç ve bina vergilerinden muafiyeti de zaruri görülmüş ve bu yolda iki muvakkat madde ile muafiyet şartları tesbit edilmeye kadar tahsil edilmemiş olan kazanç ve bina vergilerinin terkinin esası kabul edilmiştir:

Bu sebeple, muvakkat ikinci maddenin yazılı birinci maddedeki esasla ahenkleştirilmiştir.

Yukarıda zikredilen tadillerle kabul edilen kanun lâyihasının havalesi ve hile Maliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İçişleri K. Başkanı	Başkan V.	
Tekirdağ	Çoruh	
C. Uybadın	A. Tüzün	
Bu rapor sözcüsü	Kâtip	
Giresun	Seyhan	
N. Osten		
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
F. Daldal	Y. S. Uzay	F. Tiritioğlu
Bolu	Bursa	Erzinean
H. Ş. Adal	F. Güvendiren	Ş. Sökmensüer
Erzurum	Gazianteb	Gümüşane
N. Elgün	Dr. A. Melek	R. Güreli
Kayseri	Konya	Maras
A. H. Kalay	Ş. Ergun	R. Kaplan
Tokad	Trabzon	Yozgad
A. G. Pekel	S. Abanozoğlu	S. Korkmaz

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/293
Karar No. 6

3 . I . 1945

Yüksek Reisliğe

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin 14 ncu fıkrasının değiştirilmesi ve aynı kanunla 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa birer muvakkat madde eklenmesi hakkında Maarif Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri He-

yetince 29 . V . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Maliye ve Maarif Vekillikleri mümessillerinin huzurlariyle incelendi ve Dahiliye Encümeninin mazbatasıyla bu encümenin maddelerde yaptığı değişik-

likler Encümenimizcede kabul edilerek lâyiha havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisiğe sunuldu. Maliye Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
A. Bayındır	A. Menderes	
Burdur	İzmir	Kastamonu
Ş. Engineri	Ş. Adalan	H. Çelen
Malatya	Zonguldak	
M. N. Zabcı	Y. Z. Özençi	

Vergi kanunlarındaki muafiyetler ancak her bir kanunun muhtevası dairesinde müta-lâa edilmek ve kıyas ve tenazüre gidilmemek iktiza eder. Bu esas karşısında bina vergisi-nin hususi mektepler için tâyin ettiği muafi-yet unsurlarının kazanç vergisinde de aynen cereyanına mahal olmaması tabiidir. Bu itibarla Bina ve Kazanç Vergisi Kanunlarında tenazur ve tenasübü temin için tadil yapılma-sına muhalifiz.

Ankara	Silird	Tekirdağ
M. Aksoley	S. Tunçay	E. Atay

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/293
Karar No. 108

4 . VII . 1945

Yüksek Başkanlığa

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun üçün-cü maddesinin 14 ncü fıkrasını değiştirmek ve bu kanun ile Bina Vergisi Kanununa birer geçi-ci madde eklemek amacıyla Millî Eğitim Bakan-lığı tarafından hazırlanan ve Başbakanlığın 6/1630 sayılı ve 14 . VI . 1944 tarihli yazısıyla Yüksek Meclise arzolunan kanun tasarısı İçişleri ve Maliye Komisyonlarının raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Maliye ve Millî Eği-tim Bakanlıkları temsilcileri hazır olduğu halde görüşüldü.

Genel öğretime hizmet eden özel okulların bina vergisinden ayırık tutulmuş olmasına karşı-lık kazanç vergisinden ayırık tutulmaları, Millî Eğitim Bakanlığının resmî tedaris programlarını ve yönetmeliklerini aynen kabul etmeleri şartına bağlı bulundurulmuştur. Bina ve kazanç vergi-lerinin dayandığı esas ve prensipler ayrı olmakla beraber, özel okulların bu iki vergiden ayırık tutulmaları, genel öğretimin yayılmasını kolay-laştırmak ve teşvik etmek amacıyla yapıldığı meydandadır. Bu bakımdan vergi ayrılığı için verginin mahiyeti ile telifi kâbil oldukça, aynı şartların aranması maksada daha uygun olacağı tabii iken Kazanç Vergisi Kanununda resmi ders program ve yönetmeliklerinin aynen kabul edil-

miş olması şartının konulması tatbikatta birta-kım zorluklar çıkardığı ve her iki vergi konu-sunda aynı ölçünün kullanılması için Kazanç Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına lü-zum hâsıl olduğu gerek Hükümetin gerekçesin-den, gerekse Komisyonunda verilen izahlardan an-laşılını ve vergi ayrıklığının uygulanması için genel öğretime hizmet etmek şartı Komisyonu-muzca da yeter bulunmuş ve bu şartın belli edilmesinde dayanılacak bir ölçü olmak üzere İçişleri Komisyonunca maddeye eklenen fıkra da uygun görülmüştür.

Tasarı Kazanç Vergisinden ayırık tutulan Özel okullardan şimdiye kadar alınmamış olan kazanç ve bina vergilerinin terkin edilmesi hak-kında iki geçici maddede eklenmiş olup işin ma-hiyetine göre bu maddelerin de kabulü gerekli görülmüş ise de kazanç vergisinin değiştirilmesi-ne ilişkin bir kanunda bina vergisini ilgilendiren bir maddenin yer alması kanun tekniği bakımın-dan uygun bulunmamış ve bina vergisine ait hük-mün 1837 sayılı kanuna eklenmesi gerekli görü-lerek, bunun için ayrı bir kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek

Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Bu rapor
Kastamonu	Edirne	Sözcüsü
<i>T. Coşkan</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	İstanbul
Kâtip		<i>H. Ülkmen</i>
İstanbul	Aydın	Bitlis
<i>F. Öymen</i>	<i>R. Alpman</i>	<i>B. Osma</i>
Bolu	Diyarbakır	Giresun
<i>Dr. Z. Ülgen</i>	<i>R. Bekit</i>	<i>M. Akkaya</i>
Hatay	İsparta	İzmir
<i>H. Selçuk</i>	<i>M. Karaağaç</i>	<i>M. Birsal</i>
Samsun	Tokad	Yobgad
<i>M. A. Yörüker</i>	<i>R. A. Sevengil</i>	<i>A. Sungur</i>

Özel okulların durumu, ne nispette ve ne şekilde denetlenmesi ve desteklenmesi gerekeceği konuları küll olarak mütalâa edilmek gerektir. Bu itibarla tasarının bu konuların halline taliki reyindeyiz.

Eskişehir Rize
Y. Abadan *T. B. Balta*

1. — Bina Vergisi Kanunu (umumi maarife ve menafii umumiyeye hadim cemiyetlere ait binaları kazanç temini gayesi bulunmamak ve icar ve isticar edilmemek şartıyla) bina vergisinden istisna etmiştir. Bu hükme göre hususi Türk mektepleriyle azlık okullarının ve Türkiye'de açılmış olan eenebi mekteplerinin bu istisnadan faydalanabilmeleri için umumi maarife hadim cemiyetlere ait olması gerekmektedir. Memleketimizde muhtelif Fransız, İtalyan, İngiliz ve Amerikan cemiyetleri tarafından açılmış mektepler vardır. Millî Eğitim Bakanlığı bir zaman bu cemiyetleri umumi maarife hadim talâkki etmediği için bu cemiyetlerin açtığı mekteplerden bina vergisi alınmıştır. Fakat sonradan Bakanlık, eski talâkkisini değiştirmiş ve bu cemiyetlerin umumi maarife hadim olduğunu kabul etmiştir. O tarihten sonra da bu mekteplerden bina vergisi alınmamıştır.

2. — Kazanç Vergisi Kanununa göre (Millî Eğitim Bakanlığının resmi tedris programlarını ve talimatnamelerini aynen kabul eden hususi, ilk ve orta tedrisat mektepleri ve liseler ve meslek mektepleri) kazanç vergisinden istisna edilmiştir. Azlık mektepleri ve eenebi

mektepleri Maarif Vekâletinin resmi programlarını aynen kabul etmiş olmadıkları için bugün kazanç vergisine tâbidirler.

3. — Kanun tasarısı, hususi mektepler arasında eenebi mekteplerini bina vergisinden olduğu gibi kazanç vergisinden de istisna etmek ve (Millî Eğitim Bakanlığının resmi programlarını aynen kabul eden) kaydı yerine (öğretim programlarıyla yönetmelikleri Millî Eğitim Bakanlığınca onanan mektepler) kaydını koyarak bu istisnayı, temin eylemek istemektedir.

4. — Tasarının geçici maddesinde de bu mektepler için şimdiye kadar yürürlükte bulunan kanun hükmü dairesinde tarhedilmiş olan kazanç vergileri makale şâmil olarak affedilmektedir.

5. — Lozan muahedenesine bağlı ikâmet mukavelesine matuf olarak alâkalı Devletlere verdiğimiz mektupta 1914 yılında mevcut yabancı mekteplerinin mevcudiyetini tanımış ve vergi bakımından bunlar hakkında farklı muamele etmemegi kabul etmiş ve bu taahhütlerde riayet eylemiş bulunuyoruz. Ancak bu ikâmet mukavelesinin ve ona mâtuf mektubun müddeti 1930 yılında bittiği için eenebi mektepleri hakkında bugün hiçbir ahdi mecburiyetimiz yoktur.

Bundan ötürü bu mektepler hakkındaki muameleyi, doğrudandoğruya Milletlerarası münasebetlerde cari usullere, yani karşılıklı muamele esasına ve bu mekteplerin bizim bakımımızdan teşvik ve yardıma muhtaç olup olmadıklarına göre tâyin etmekte serbestiz.

Eenebi mekteplerinin mensup oldukları Devletler, bize aynı hak ve muafiyetleri vermiyorlarsa bizim de bu mekteplere vergi muafiyeti tanınamamız icabeder. Öte yandan bunların vergiden istisna etmek demek teşviğe lâyük olduklarını kabul etmek mânâsına gelir. Halbuki bu nokta ihtisas Komisyonu olan Millî Eğitim Komisyonunca tetkik edilmiş değildir.

Bundan ötürü, mevzuun (karşılıklı muamele) esası bakımından ve (bu mekteplerin teşviğe lâyük olup olmaması) noktasından tetkiki isabetli olacaktır.

Urfa
E. Tekeli

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/293

Karar No. 4

6 . II . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncu maddesininin 14 ncu fıkrasının değiştirilmesine ve Bina Vergisi Kanununa bir geçici madde eklenmesine dair olarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunun 29 . V . 1944 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılmış olan kanun tasarisının, İçişleri, Maliye ve Bütçe Komisyonlarında incelendikten sonra 10 . VII . 1945 tarihli Kamutay oturumunda görüşülmesine başlanırken Bolu Milletvekili H. R. Öymen bir kere de Millî Eğitim Komisyonunca incelenmesini istemiş ve Kamutayca kabul olunan bu teklif gereğince komisyonumuz tasarıyı Maliye ve Millî Eğitim Bakanları da hazır bulunduğ u halde incelemiştir.

Tasarı; aynı mahiyette bulunan öğretim kurumlarının iki vergi bakımından ayrı ayrı ölçülerde mütalâa edilmesi ve vergi kanunlarından birinin aynı kurumlara muafiyetler bahşetmesine karşılık diğerinin mükellefiyetler yüklemesi suretiyle vergi sistemimizde mevcut bir tezdin ve bu tezdin tatbikatta doğan güçlüklerle mahzurların ortadan kaldırılması amaema yönelmektedir. Bu amacı sağlamak üzere bir kanun çıkartılması komisyonumuzca yerinde ve zaruri görülmüştür

Tasarıyı kapsadığı hükümlerin ayrıldığı sebebiyle ikiye bölmek suretiyle Bütçe Komisyonunun yaptığı değişiklik de yerinde bulunmuş ve meydana gelen iki tasarıdan (Bina Vergisi Kanununa geçici bir madde eklenmesi üzerine kanun tasarısı) başlığını taşıyan birinci maddesindeki (mektep) sözü (okul) sözü ile değiştirilmek suretiyle; (Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncu maddesininin 14 ncu fıkrasının değiştirilmesi üzerine kanun tasarısı) başlığını taşıyanı da birinci maddesindeki (Onanan) sözü özel okulların programlarının tekrar gözden geçirilmesini sağlamak düşüncesine uyularak (Onanacak) sözü ile ve geçici maddede (Mezkûr) sözü de önüne bir virgül koymak suretiyle (Geçmiş) sözü ile değiştirilmek suretiyle kabul olunmuştur. Ta-

sarının görüşülmesi sırasında her nevi özel okulların Hükümetçe devamlı bir teftiş ve muraakabe altında tutulması yolunda üyeler tarafından ileri sürülen temenniler yerinde bulunmuş ve bunların işbu mazbatada akislendirilmesi kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuzca yapılan değişikliklere göre her iki tasarıyı kanunlaşmaları için Kamutaya arz edilmek üzere saygılarımızla Yüksek Başkanlığa sunarız.

Millî Eğitim

Komisyonu Baş.

Manisa

R. N. Edgüer

Ankara

B. Baykan

Diyarbakır

O. Ocak

İzmir

E. Çınar

Sinob

İmzada bulunmadı

Sözcü

Sivas

R. Ş. Sırer

Aydın

A. S. Levend

Eskişehir

I. U. Aykurt

İzmir

Ş. Yunus

Kâtip

Urfa

S. K. Yetkin

Bingöl

T. Banguoğlu

İstanbul

I. A. Gövsa.

Konya

M. A. Binal

Tekirdağ

E. Ataç

1. — Bu tasarıya esas tutulduğu gerekgede belli edilen Bina Vergisi Kanununda yazılı «Umumi maarife ve menafii umumiyeye hadim cemiyetler,» hükmünün, hususi maksatlara ve menfaatlara hizmet etmiyen cemiyetler binalarına ait ve munhasır bulunduğu nu, halbuki özel okullar namı altında toplanan okulların arasında bağıt oldukları cemiyetlerin ve Hükümetlerin hususi amaçları bakımından umumi maarife hizmet tarifine giremeyecek birgrup okulların da bulunduğunu düşünmek zorundayız. Bu yüzden tasarı Bina Vergisi Kanununun ve bu konu ile ilgili diğer kanunların ruhuna olduğu kadar ümdelerimize de aykırı düşmektedir.

2. — Bu esastaki anlayıştan başka, ölçüleri ve tertip tarzları bakımından da bir takım tezatları beraberinde sürükleyen bu tasarıdan önce Bütçe Komisyonunda muhalefet serhi ya-

zan arkadaşlarımızın da belirttikleri gibi özel okulların mahiyeti, karakterleri, denetlemesi ve prensipleri bakımından umumi maarife uyarlık vasıflarının kanuni mesnetlerini tesbite ihtiyaç vardır. Bu miyar olmadığı içindir ki, M. Eğitim Bakanlığı, Bina Vergisi Kanununun umumi maarife hizmet maksadından birbirine tamamen zıt hükümler çıkarmak mevkiine düşmekte ve bu yüzden ağır bir kanaata sahip olamamaktadır. Nitekim Komisyonumuzdaki konuşmalardan da anlaşıldığı üzere 1935 yılında, umumi maarife hâdim olmadıkları bildirilen aynı okulların 1939 da umumi maarife hâdim oldukları bildirilmiştir. Kısa zaman içindeki hükümlerin birbirini tutmamasının sebebi özel okullar anlayışında vazih olamayışımızdır. Bu anlayışı açıkça gösteren kanuni hükümlerin eksikliği karşısında, hiç değilse, durum, şimdiye kadar tefsir yoluyla Meclisin aydınlığına arz edilmek lâzımgelirdi. Nasıl ki halkevleri binalarının, Bina Vergisinden istisnası için âme menfaatini belirten 167 numaralı tefsirin Meclisten çıkarılmasına lüzum görülmüştür.

Kaldı ki, bu okullardan bazıları Danıştaya da başvurmuş ve umumi maarif tarifine girmedikleri hükümüne dayanılarak geçmiş zamanın bina vergisi borçları hüküm altına alınmış, borçların bir kısmı tahsil olunmuş bulunmaktadır.

3. — Tasarı ile, bu okulların çoğuna vereceğimiz şey, bu vergileri ödemede çektikleri zorluktan kurtulma imkânı değil, umumi maarifimize hizmet eder belgeleridir ve bu da kendileri için kaybettiklerini tekrar kazanma hücceti olacaktır. Başka memleketlerin ve inanların dışarıdaki gayelerine hizmet eden bu okullardan çoğu, dışarıdaki fonlarından, vakıflarından kilise ve ve Hükümetlerinden yardım görürler. Aralarında mezhep muharebeleri devrinden kalan, memlekette azlık politikası güden veya zaman zaman dinî temsillere aracılıklar etmiş olanları da bulunan bu okulların talebelerinin tek okullar halinde birleşmemeleri veya birleşmemeleri de bunu göstermektedir.

Öteyandan bu okullar Türk Devletinin umumi maarif anlayışı ile tamamen zıt olan bir yoldan giderek, talebeden orta halli ailelerin de veremeyeceği yüksek ücretler almak-

ta ve bu ücretleri türlü şekillerle artırmaktadırlar.

Bu okulların, imtihanla özel ricalarla talebe kabul eder hale geldikleri bir sırada, veremeyeceği duruma düştikleri iddiası, dikkati çekecek mahiyettedir. İlâve edelim ki, bu okullara asgari vergi de tatbik olunmaktadır. Şayet bu vergiyi de veremeyecek vaziyete düşen ve bu yüzden okullarını kapamak zorunda olacaklar arasında, hakikaten umumi ihtiyaca yararlı olanlar varsa, Hükümet bu gibilere prim verebilir ve başka suretle de kendilerine yardım edebilir. Bizden başka memleketlerde de bunun pek çok misalleri vardır.

4. — Bu okulların içinde, mensup oldukları hükümetlerin zaman zaman rejimlerine boyananların mevcudiyetini de hesaba katmak ve bu okullara tek taraflı ve geçmiş yıllara da sâri olarak verilecek umumi maarife hizmet eder vasfının, bu değişikliklerle alacağı mânayı da tahlil etmek zorundayız. Diğer taraftan yine bunların içinde Türk tebaasının ve vatandaşının en azından bir okula yetecek kesafette bulunduğu memleketlerin dilini ve kültürünü veren okulları, umumi maarife hizmet etme yönünden müsaadeye mazhar olurken, bu memleketlerde Türk okullarının öğretim programlarını tatbik eder birer ilkokul dahi bulunmamaktadır. Bu memleketlerin okullarına karşılıklı muamele esasını tatbik etmek en tabii ve milletlerarası cari olan bir yol değil midir? Ve bu şartlar dairesinde oralardaki Türk vatandaşlarının ve Türk çocuklarının hiç değilse mecburi öğretiminden, ana dilinin ve kendi kültürünün ilk esaslarını öğrenmelerini sağlamaktan fedakârlık etmeğe hakkımız var mıdır? Kaldı ki, bu memleketlerle aramızda karşılıklı olmyacak ahdi hiçbir bağ da mevcut değildir.

5. — Bina vergisinden de sonra çıkmış olan Kazanç Vergisi Kanunu, esasta Devlet programını kabul ettiğine göre, aslında hususi öğretimi teşvik etmek istemediğini göstermiş bulunmaktadır. Bu tasarı ile, bu prensipten ayrılacak mı istiyoruz? Yani Hükümet okul sahasında hususi teşebbüslere da geniş bir yer vermek kararında mıdır, bu bir anlayış farkı mıdır? Yoksa okul ihtiyacına yetememekten

gelen bir zati eseri midir? Anlaşılması lâzım-gelen bir nokta da burasıdır.

6. — Değiştirilmek istenen maddenin metninde, hastaneler kısmında tahditler eskisi gibi kalır ve bu müsaadeyi sadece özel verem, akıl ve frengi hastanelerine hasrederken aynı maddenin okul kısmındaki tahditler yerine nasıl tatbik olunacağı belli olmayan bir genel öğretim ölçüsüne geçmek, kanunun hütünlüğündeki mânaya olduğu kadar, bu konuya teması olan diğer kanun ve tefsirlere de aykırı bir hareket olacaktır.

7. — Bu tasarının şümülü içine alındığı Komisyondaki konuşmalardan anlaşılın yabancı okullar arasında binaları, öğretim metodları, öğretim malzemesi ve pratik hayat tecrübeleri bakımından emsaline nazaran istifadeye değen birkaç okul varsa, ve bunlardan binalarının hususiyeti, kapladıkları sahaya göre vergilere düşen hisseleri fazla görünüyorsa, bunlar tashih olunabilir. Bu, bir istisna değil, okul binalarının sisteminden gelen bir haldir ve başka okullarda da olmıyan bir hususiyettir. Ayrıca bu kollejer, zaman zaman okullarımızdaki yabancı dil öğretmenlerini yetiştirmede bizim hesabımıza dil ve sanat atelyeleri ihtiyacına yarama görevine de konu teşkil ettiklerine göre bu gibilere mahsus olmak üzere hizmetleri karşılığı olarak vergi borçları kadar hattâ farkedecek masrafların hakkı da göze alınarak kendilerine Hükümetçe prim verilebilir veya bunlar, bu şartlara riayet ettikleri müddetçe para yardımı ile de himaye olunabilirler. Bu şekiller, başka memleketlerde olduğu gibi bizde de M. Eğitim Bakanlığımızca pek yerinde olarak vaktiyle yapılmış işlerdir ve bugün de Hükümetin takip etmek istediği maksat yolunda kolaylıkla başvurulacak çarelerdir.

Bu yollara gidilmeden ve mütekabiliyet esasları üzerinden yürünmeden yarım müşkül durumlara düşebileceğimiz bir tasarı ile ka-

nunların ruhunu ihlâl etmeğe ve içinde her türlü bulunan yabancı okullara yeni müsaadeler vermeğe doğru gitmeyi, yakın maziye ve onun bize kazandırdığı büyük istikbale olan borcumuzla uygunluk halinde görmediğimizi de söylemekten geri duramayacağım. Kaldı ki bu müesseselerin çoğunun karakteri, usulleri kültür ve sanat değerlerinden uzak, orta çağdan kalma usul ve programlarıyla dini cemiyetlere klerikalizme mensup bir nevi tarikat okullarıdır. O derecede ki umumi marife hizmet etme yönünden kendi memleketleri içindeki meşruiyetleri tanınmamış ve bir zamanlar kanun ve hudut harici edilmişlerdir.

8. — Tasarının geçici maddelerine gelinece; belirli maksatla çıkarılan kanunların hükümlerini, hele Danıştayca katıyet kesbetmiş ilâmlarını iptal etmiş olmamak ve ayrıca aynı vasıfta olupta borcunu ödemiş bir kısmı okulların, vâki olacak müracaatlarına ve sorularına karşı müşkül durumda kalmamak için hiç, değilse hadlerden tenzilât yapan hattâ borçları vâdeli taksitlere bağlayan bir madde haline getirilmeli ve fakat işin ruhuna, kanunlara ve verilmiş kararlara sadık kalınmalıdır. Bu okullara bundan büyük iyi niyetlilik daha nasıl gösterilebilir?

Bu okulların tavsifi, genel öğretime hizmet nispetleri, kanunun neşri tarihinden sonra yapılacağına göre bunu makabline teşmil etmek, kanunun şartlarına da uymasa gerektir.

Yukarıdanberi izah ettiğimiz sebeplere göre meselenin Milletlerarası hukuku alâkalandıran bir mevzu olmasına ve vergi muafiyeninin mütekabiliyet esasına dayandırılması-iktiza etmesine göre tasarının Kamutayda görüşülmeden önce bir defa da Dışişleri Komisyonunda incelenmesini zaruri gördüğümü arz ederim.

Bolu Milletvekili
H. R. Öymen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesine ve aynı kanunla 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa birer muvakkat madde eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Fıkra 14: «Hususi akıl ve frengi hastaneleri ve verem sanatoryumlarıyla umumi maarife hizmet etmekte oldukları Maarif Vekilliğince kabul edilen hususi ana okulları, ilk ve orta okullar, liseler ve diğer meslek okulları.»

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılı muafiyet şartlarını haiz olan okulların henüz tahsil edilmeyen kazanç vergileri (asgari vergi dâhil) ve zamlar terkin olunur.

MUVAKAT İKİNCİ MADDE — 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa aşağıdaki muvakkat hüküm eklenmiştir :

Bina Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 5 ncü fıkrasında yazılı muafiyet şartlarını haiz olan umumi maarife ait binaların bu şartların tesbiti tarihine kadar geçen müddetler içinde tahakkuk ettirilip de bu kanunun meriyeti tarihine kadar tahsil edilmemiş olan bina vergileri ve zamları terkin olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

29 . V . 1944

Başvekil	Adliye Vekili
Ş. Saraçoğlu	R. Türel
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Maarif Vekili	Nafta Vekili
Yücel	Sırrı Day
	Sıhhat İetimai
İktisat Vekili	Muavenet Vekili
Fuad Sirmen	Dr. H. Alataş
Gümrük İnhisarlar Vekili	Ziraat Vekili
Suad H. Ürgüblü	Ş. E. Hatipoğlu
Münakalât Vekili	Ticaret Vekili
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesine ve aynı kanunla 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa birer muvakkat madde eklenmesine dair kanun

MADDE 1. — 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin 14 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Fıkra 14. — (Hususi akıl ve frengi hastaneleri ve verem sanatoryumlarıyla umumi maarife hizmet etmekte oldukları ve tedris programlarıyla talimatnameleri Maarif Vekilliğince kabul edilen hususi ana okulları, ilk ve orta okullar, liseler ve diğer meslek okulları).

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılı muafiyet şartlarını haiz olan okulların henüz tahsil edilmeyen kazanç vergileri (asgari vergi dâhil) ve zamları terkin olunur.

MUVAKKAT İKİNCİ MADDE — 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa aşağıdaki muvakkat hüküm eklenmiştir.

(Bu kanunun birinci maddesinde yazılan okullardan, 1837 numaralı Bina Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin beşinci fıkrasındaki şartları haiz olanlara, bu şartların tesbiti tarihine kadar geçen müddet için tahakkuk ettirilip henüz tahsil edilmemiş bulunan bina vergileri ve zamları terkin olunur.

İKİNCİ MADDE — Hükümetin teklifi aynen.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Hükümetin teklifi aynen.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bina Vergisi Kanununa geçici bir madde eklenmesi üzerine kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . VII . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir :

(Bu kanunun üçüncü maddesinin 5 nei fıkrasında yazılı şartları haiz olan mektep binaları için bu şartlarla belirtildiği tarihe kadar geçen süreye ilişkin olmak üzere salınmış olup bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar alınmamış olan bina vergileri ile zamları terkin olunur.)

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLİ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bina Vergisi Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . VII . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir :

(Bu kanunun üçüncü maddesinin 5 nei fıkrasında yazılı şartları haiz olan okul binaları için bu şartlarla belirtildiği tarihe kadar geçen süreye ilişkin olmak üzere salınmış olup bu kanunun yürürlüğe birdiği tarihe kadar alınmamış olan bina vergileri ile zamları terkin olunur.)

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesi üzerine kanun tasarısı

MADDE 1. — 22 . III . 1934 tarihli ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun üçüncü maddesinin 14 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Özel firengi ve akıl hastaneleriyle verem sanatoryumları, genel öğretime hizmet etmekte oldukları ve öğretim programlarıyla yönetmelikleri Millî Eğitim Bakanlığınca onanan özel ana okulları, ilk ve orta okullar, liseler ve diğer meslek okulları).

GEÇİCİ MADDE — Birinci maddede yazılı şartları haiz okullara bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan süre için salınmış olup da henüz alınmamış bulunan kazanç vergileri (asgari vergi dâhil) ve zamları terkin olur. Sözü geçen okullara bu tarihten sonra mezkûr süre için vergi salınmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 22 . III . 1934 tarihli ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 14 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Özel firengi ve akıl hastaneleriyle verem sanatoryumları, Genel öğretime hizmet etmekte oldukları ve öğretim programlarıyla yönetmelikleri Millî Eğitim Bakanlığınca onanacak özel ana okulları, ilk ve orta okullar, liseler ve diğer meslek okulları.)

GEÇİCİ MADDE — Birinci maddede yazılı şartları haiz okullara bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan süre için salınmış olup ta henüz alınmamış bulunan kazanç vergileri (Asgari vergi dâhil) ve zamları terkin olunur. Sözü geçen okullara bu tarihten sonra geçmiş, süre için vergi salınmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.